II, 3, 1936

LEI 5

„Cine renunţă la mormânt, renunţă la înviere. Pentrucă, condiţia învierii stă în acceptarea prealabilă, neprecupeţitoare, senină, a durerilor şi spăsirii mormântului".

ICONAR

La o răscruce a literaturii româneşti

1. Invazia jidanilor în literatură; jidoviţii; criza morală.
2. Rolul Bucovinei în combaterea literaturii false; ICONAR-ul.
3. Concluzii.

de MIRCEA STREINUL

1. Imediat după terminarea răsboiului mondial, a început să înflorească în România o nouă literatură: literatura citadină. Cititorii — mulţi din ei trecuţi prin tranşee şi sânge — erau sătui de idilă şi convenţional sămănătorist. Catrinţele de operetă şi căciulile ţurcăneşti nu mai impresionau pe nimeni. Timpul cerea altă literatură, o literatură care să oglindească îngrozitoarea stare morală a omului trăit în cele mai cumplite împrejurări ale răsboiului. Atunci, scrisul românesc a prins să caute un conţinut nou, căruia trebuia să i se potrivească şi o formă nouă. Trecerea dela „ţeranii" „Sămănătorului" la creaţiile citadine nu s'a făcut fără greutate. O criză fără precedent s'a ivit în literatura noastră. De ea au profitat mai ales jidanii, cari, strânşi în jurul docilului şi nevinovatului prunc Eugenius Lovinescu, au reuşit să se impună prin diferite tertipuri aproape tuturor revistelor din Iaşi şi Bucureşti. Aceşti jidani, alăptaţi la canacului d-lui Eugenius Lovinescu, au stăpânit mai mult de zece ani întreaga mişcare literară a României. De unde înainte de războiu jidanii scriitori în limba română abia erau toleraţi de câte un M. Dragomirescu, şi se prezentau cuviincioşi (ca I. Trivale), — după 1918 au început să-şi arate fără frică ardorile sufleteşti. D-nii N. Iorga şi A. C. Cuza erau ocupaţi cu alte lucruri — ce e drept: foarte importante — şi nimeni altul nu se găsea să-i pună la punct pe bestialii scribi ai criticului sincronist din strada Câmpineanu [1]). Talente uriaşe, ca Ion Agârbiceanu, sau modeste, ca I. Dragoslav, erau ţinuţi sub conspiraţia tăcerii, ca în schimb să ni se înfăţişeze toate scursorile ghettourilor bucureştene şi ieşene. Români, ca Mihail Sadoveanu, Liviu Rebreanu, Cezar Petrescu, Ionel Teodoreanu, Al. O. Teodoreanu, M. Sorbul şi alţii — au trebuit să fraternizeze, sub lămpile roşii ale Sărindarului, cu Froim Aderca şi Ilarie Voronca. Altfel, nu se'nvredniceau de tipar. Prin 1928, jidanii erau exponenţii „spiritualităţii româneşti", o spiritualitate care terfelea religia, tronul şi patria. Produsele literare ale jidanilor mergeau atât de departe, încât înfăţişau societatea românească de atunci ca pe un imens bordel de cocote, peşti, homosexuali etc. [2]). Odată cu apariţia revistei „România literară" (!!!) de sub conducerea şabăsgoiului Liviu Rebreanu, jidanii ajung la apogeu. În poezie, numai sex şi scursori sufleteşti; în proză, deasemenea. „România literară", prin pana jidovului Camil Baltazar, făcea apologia acestui fel de literatură. „Vremea" îl seconda, ajungând să editeze, în cele din urmă, romanul jidanului Blecher, unde se descrie cu lux de amănunte cum un bărbat ia sexul altui bărbat în gură. Un jidovit, canalia N. D. Cocea, publică romanul „Nea Nae", în care organele genitale ale femeii sunt comparate cu simbolul lui Dumnezeu. Un profesor universitar, M. Ralea, tipăreşte, sub supravegherea altui profesor universitar (Al. Rosetti), o carte în care poporul român e declarat ateu. Jidanii exultau. Opera lor distructivă progresa! Intelectuali ca Petru Comărnescu [3]) sunt implicaţi în formidabile scandaluri. Revistele jidoveşti fac apologia homesexualităţii, a avortului, a prostituţiei [4]). Haosul se lăbărţează şi scriitorii cu adevărat români, ca Ion Pillat, Nichifor Crainic, V. Voiculescu, Lucian Blaga, Dragoş Protopopescu, Adrian Maniu sau Radu Gyr, sunt calomniaţi, boicotaţi, luaţi în derâdere, pentru a fi lăudaţi imbecilii cu gomină la creeri, ca Menny Toneghin sau Virgil Monda. Tudor Arghezi şi Vladimir Streinu s'au jidovit, ca să nu îndure şi ei soarta lui Adrian Maniu. Critici inconştienţi, ca Pompiliu Constantinescu şi George Călinescu, se extaziază în faţa nulităţii jidoveşti I. Peltz, ca s'o ironizeze pe-o Marta Rădulescu. Mihail Dragomirescu şi N. Iorga sunt scuipaţi, înjuraţi, ridiculizaţi de idiotul constantinesc al „Vremii". Contaminaţi, tinerii crescuţi în jurul d-lor I. Valerian şi Zaharia Stancu, îl imită pe d. Pompiliu Constantinescu. Caracterul nu mai există şi-l vedem pe V. Carianopol scriind la „Dreptatea", pe fiul de jidoaică E. Jebeleanu la „Adevărul", iar pe-al doilea fiu de jidoaică, Ştefan Baciu, plagiindu-l pe George Drumur şi bucurându-se de oncţioasa amiciţie a d-lor Al. Rosetti, Cicerone Theodorescu, Petru Comarnescu şi-a celorlalţi consilieri intimi ai primului.

2. În 1932, am pus bazele, împreună cu George Drumur, Gh. Antonovici şi Neculai Pavel, unei grupări literare ICONAR, la care au aderat ulterior regretatul Ion Roşca, Iulian Vesper, Ghedeon Coca şi Teofil Lianu. Constatând oribilul primat al jidanilor în literatura noastră, am început în revistele „Orion", „Pana literară", „Crain-Nou", „Plai" şi „Flanc" o campanie vehementă împotriva aderenţilor de orice fel. Pe când însuşi jidanomăncătorul de azi, N. Crevedia, lăuda anumite iuţie în „Calendarul" [5]), noi, boicotaţi, înjuraţi, ne continuam drumul. Ştiam că, astfel, nu vom reuşi niciodată să fim editaţi la Bucureşti, unde tronează Răcăcianii pistruiaţi, Ciorneii libidinoşi şi Doneştii iudaizaţi. Lucrul nu ne-a înspăimântat. Faptul că o ţară întreagă ne-a aprobat, ne-a dat o satisfacţie infinit mai mare decât ne ar fi permis publicarea a 10 romane la Bucureşti. Încetul cu încetul, am găsit camarazi la Braşov (Aurel Marin), la Iaşi, la Moineşti (C. R. Crişan), la Focşani (Pavel Nedelcu şi Al. Călinescu), la Turda, la Craiova, la Oradea, la Blaj, la Cluj, la Brăila (Stere Mihalexe) etc. Când, în 1935, camaradul Liviu Rusu a înfiinţat revista ICONAR împreună cu prietenii George Macrin, Ion Ţurcan, Barbu Sluşanschi, Pană Verde, Vasile I. Posteucă, Teofil Lianu, N. Pavel, Leon Ţopa şi cu mine, lupta a devenit şi mai unitară. Astăzi, jidanii nu mai înseamnă nimic în literatura romă-

[1]) În care se află şi sediul francmason.

[2]) Vezi „Don Juan Cocoşatul", de jidovul Ion Călugăru.

[3]) A se cerceta colecţia „Credinţa".

[4]) Vezi „Cuvântul liber" al şabăsgoiului T. Teodorescu-Branişte.

[5]) Pentru a i se arunca apoi, în „Cuvântul liber", toate insultele...

Rugă de nevrednic

Abureşte a pucioasă şi a smoală
inima, cea plină de sminteală.
Că păcatul o îmbie, chiparoasă,
şi ispitele din plapămi de mătasă.

Piei, Satană! Pungile rotunde
zornăe-le, toarnă-le altunde.
Nu mai vicleni cu îmbiere,
cu vioara coapsei de muiere,
cu paharele umplute cu oglindă,
nici cu jocul crailor de ghindă...

Vreau să mi te-aprinzi dintre lalele
Tu, Arhanghele, la glesne cu inele.
Besnele despică-mi-le 'n două
cu tăişul Tău de cer şi rouă.
Tae-mi vipera din sânge, cu prăsile,
vrednice de cântec, Mihaile!

Toarnă-mi smirnă şi tămâe'n pumni,
bagă-mă la oi, la Sfânta Luni.
La coliba Sfintei Vinere, văcar
fără leafă, să slujesc un an măcar.
Să mă 'nsângere răsurile din strat
la Dumineca-Prea-Sfântă, blând argat.

Şi când inima scârbavă o să vină
la Sân-Petru, lângă pragul de lumină,
Sfântul, încruntat, să bombănească,
cheia de smaragd s'o 'nvârte 'n
broască:

— Prea nevrednic e de slavă şi
smintit,
ci la sfintele mătuşi a slugărit.
Lasă-l, Mihaile, să-l sărute
glesna Domnului su stele şi lăute...

RADU GYR

Sanatoriu

Sanatoriu! In lumină, în munte, înalt.
Pentru tărâmul celălalt
Oameni obosiţi işi împart ore
Pentru încă rămase-aurore!

Unde privirile caută lune
Drumul, odinioară lung, acum e
Pân 'aici, în brazi, unde se pierde
În nemărginirea verde.

Un zgomot neîntrerupt de frunze,
de ape
Vine din adânc de păduri, — şi
de-aproape
Şi uneori, din prăpăstii de ceaţă,
Urcă mohorîtă dimineaţă

Uşile se'nchid, toamnei împotrivă.
Doctorul păşeşte rar, cuminte.
Nicăiri nu intră.
Se încruntă doar: se-aud cuvinte!

AUREL MARIN

Apoteoză

Sălaşele de îngeri veniră pe pământ
când tremurară pomii de lângă văgăuni.
Creştea în plan istoric un neam de
oameni buni
adulmecând răzorul duios ca un
mormânt

Se ridica'n pânzeturi mândria unei ţări
iar sângele chezaş bătu în munţii suri
răsbit de simfonia renăscătoarei uri
şi visul inefabil al vechii aşezări.

Un vânt confuz stârpi meleaguri şi
haiduci,
învălmăşiţi în taina obştescului avânt,
dar umbra lor ne calcă grozavă când
şi când
cu 'ntoarceri necesare şi 'ndoliate cruci.

NECULAI ROŞCA

DIN CARTEA CU POEME

Cuvântul căzut în limpezimi

Dunărea alunecă melodii în deltă,
Pâcle de argint. Pulberea moale
Scrie inima sângerată pe coale.
Luntrea lumii în păpuriş, sveltă.

Steaua pescuitorului e mare:
Pod de aur peste livezi de alge,
Palmele înflorite de solzi şi large
Vâsle de frunze sub cruci polare.

Iviere în mit alb

Tărâm de nalbă dăinuie în carte
Cu punţi de fuioare vegetale;
Sub zorii atârnaţi în chiparoşi, vale
De cer dată omului fără moarte.

Cetăţile au coborît în ţernă;
Opinci de rouă nu le brumează.
Toiagul în cremenea de pază
A fulgerat zare de lucernă.

Viaţă fără sfârşit şi tinireţe
Nescuturată la picioare, ca floarea.
Din arc ilir în munţi creşte marea
Lumină cu măguri şi fâneţe.

TEOFIL LIANU

Unde ni-s drumurile?

Doamne, mai departe nu păşim,
arată-ne pe unde să ieşim,
aici curcubeele beau toate ploile,
de nici un strop nu ne mai cade pe
creştet;
şi totul în juru-ne-i veşted
că ni se trec de sete şi oile.

Ne-am rugat noi cât ne-am rugat
dar şi cuvintele ni s'au uscat,
nu ne mai slujesc la rugăciune —
nici nu mai ştim cui să ne'nchinăm —
am mai avea noi ce spune
dar parcă nici a oameni nu semănăm.

Şi ce frumos am intrat dintru 'nceput
(atuncea, eh, de-am fi priceput...).
ne-am pus câte-o potcoavă după brâu
credem că atâta e de ajuns
aici, unde creştea şi'n palme grâu,
şi-acum uitaţi-vă ce am ajuns...

Nu ni se mai ştie de urmă
şi-o să intrăm în gheţar cu 'ntreaga
turmă.

GEORGE DRUMUR

nească [1]). Editurile mai sunt în mânile lor. Se va sfârşi, însă, în curând, cu libidinoşii Ocneni, cum s'a sfârşit şi cu bestia Marton Herz, comunistul, care a pervertit mii de suflete nevinovate cu colecţiile lui de „15 lei".

3. Astăzi, când Ţara tresare la glasul inspirat al unui stejar coborît din plaiurile arborosene, scriitorul român trebuie să-l asculte. Ascultându-l, va simţi ce înseamnă a fi cu adevărat român şi va scrie pe măsura sufletului, nu pe-a trupului, cum au făcut jidovii cei răi. Ne trebuie o literatură de stele, de slăvi româneşti, de imensă dragoste. In creionul nostru să reînvie codrii lui Ştefan cel Mare, să aburească sângele lui Mihai Viteazul, să răsune cântecul pământului, amplu, cuprinzător, binecuvântat Să nu ne uităm la critice. E timpul să creăm. Să muncim zi şi noapte. Să fim ca la ridicarea unei catedrale, chiar dacă duşmanii noştri ne vor lua în râs. Râsul lor e râsul proştilor şi noi n'avem timp să-l ascultăm. N'avem timp nici măcar să-i scuipăm (deaceea nu răspundem la intrigi şi calomnii). Eu văd deacuma biserica, la care lucrăm, şi nu vom avea hodină, până n'o vom înfăptui asemenea cerului.

M. STREINUL

[1]) Numai sub poalele d-lor Camil Petrescu, şi Radu Cioculescu se mai ascund Baltazarii; Sebastianii şi alţi păduchi galiţieni.

Duh de înnoire în arta bisericii

S'a pogorît peste catapitesmele bisericelor noastre bucovinene un duh de neastâmpărată înnoire. Vechile cupole, bătute de ploaie şi vânt, s'au acoperit cu o pojghiţă de var imaculat, iar copacii — bătrânii copaci ce străjuiau pacea domoală de mănăstire voivodală într'o privelişte cu blokhaus şi tramway — s'au pomenit pe neaşteptate smulşi din rădăcini pentru a face loc boschetului tuns cu foarfeca. Peste tot locul se poate observa un spirit nou, prevestitor al unei epoci de prefaceri şi, poate, de trezire, dintr'o stare de temporală desinteresare, a preoţimii bucovinene faţă de altare. Mă gândesc la complexul de probleme ce privesc architectura, pictura şi muzica religioasă. Arta aceasta aşa de originală prin elementele ei de stil trece printr'o mare criză, care ameninţă însăşi fiinţa bisericii noastre răsăritene cu decadenţa; de ceeace s'au sesizat în ultima vreme şi artiştii şi unii dintre chiriarchi. Încercări de înnoire n'au lipsit nici la noi în Bucovina, chiar sub slaba şi regretabila arhipăstorire a mitropolitului Nectarie. Este de-ajuns să amintim grija acestuia de a tipări liturghiile lui E. Mandicevschi. O reformă nu s'a putut începe pentrucă a lipsit un spirit de perseverenţă şi de înţelegere mai adâncă. Apoi o reformă nu poate fi înfăptuită decât într'o anumită răscruce a timpului, ea trebuie să fie necesară din punct de vedere istoric. Cu câţiva ani în urmă posibilitatea ei nu era dată deoarece, pe de-oparte, în activitatea artistică interesul pentru arta bisericească era foarte puţin pronunţat, consecinţă logică a sistemelor artificiale, raţionalizante, noetice, cari au cuprins arta postbelică, cum erau cubismul, primitivismul, atonalismul, etc., străine neliniştii religioase; pe de altă parte, chiar slugile lui Dumnezeu au devenit mai îndărătnice şi prea lacome de bogăţiile ce nu se află în ceruri. De data aceasta însă toate condiţiunile unei serioase schimbări par să fie date. Artiştii noştri mari sunt preocupaţi de teme religioase. Şi sunt semnificative în privinţa aceasta aderenţele spontane, fără interesc material — mă gândesc la faptul, uşor de controlat, că de multe ori mobilul unei opere de artă religioasă a fost comanda bănească —, preocupările din pură pasiune artistică cu motivul bisericesc. Amintesc aci poziţiunea pe care o ocupă şcoala lui Mihai Jora cu Paul Constantinescu, acest extraordinar de talentat deschizător de drumuri. Şi chiriarchii, la rândul lor, sunt înclinaţi de a da atenţie mai mare artei. Relevăm gestul revoluţionar al episcopului Vartolomeiu al Râmnicului, când a tipărit un volum de poezie autentică al lui Radu Gyr. Totuşi ţinem să constatăm dela început că astfel de dovezi de sensibilitate artistică sunt rare. De aceia acolo unde se ivesc, chiar în sânul bisericei — considerăm arta bisericească pe de-asupra tendinţelor ei ca bun al culturii omeneşti în care intervenţia chiriarchului rămâne un fapt din afara sferei ei, uneori chiar străin — ele trebuie privite ca evenimente, putând fi supuse unei critici de organizare. Reuşim astfel să ne fixăm în faţa problemei o atitudine obiectivă. Iar capii bisericei nu ne pot lua în rău amestecul în treburi, atunci când căutăm să fixăm faptul în istoria culturii. Înnoirile ce se prevestesc în Bucovina prin osârdia I. P. S. S. Mitropolitului Visarion poartă pecetea acestor împrejurări istorice. Ele pot fi foarte bune sau foarte rele. Depinde de intensitatea creaţiunii artistice ce le va stăpâni şi de înţelegerea ei de către înalt prea sfinţitul stăpân. Când în a doua jumătate a secolului XVIII, pela anul 1564, papa Marcellus II l-a ales pe Giovani Pierluigi Sante din Palestrina, despre care se spune că a împiedecat prin darurile sale excepţionale izgonirea muzicii din biserica apusului, cum se hotărîse în conciliul dela Trident —, a înlesnit istoria prin spiritul său de pătrundere a valorii artistice. Monument al acelor vremuri şi a acelei înţelegeri va sta pentru totdeauna Missa Papae Marcelli, pentru şase voci. Mă întreb ce s'ar fi întâmplat dacă papa l-ar fi alungat pe bietul Giovanni, precum au procedat cu el alţii puţin mai înainte dându-l afară din capela sixtină. Poate că s'ar fi dus urmărit de urgia papei înapoi la Palestrina ca să regrete o viaţă întreagă întâlnirea, sau s'ar fi apucat să scrie madrigale, însuşindu-şi ideile cari circulau în acel timp de plină renaştere, pentru a grăbi ivirea operei. Un singur lucru rămâne clar. Geniul lui Palestrina nu putea să piară. Dar istoria ar fi aruncat asupra papei desconsiderare şi indignare, cum s'a mai întâmplat cu alţii cu cei ce-au stricat, de pildă, picturile lui Michel Angelo acoperindu-le cu văluri pudice. Să scoatem de aci o învăţătură. Înnoirea istorică poate fi împlinită numai când ea porneşte dintr'un adânc cultural ce se ridică peste tot ce e vulgar şi împreună omul făptuitor cu omul înţelegător, dându-le conştiinţa planului istoric. Nu ştim încă dacă ceeace se încearcă a se face pe tărâmul artei bisericeşti din Bucovina are această semnificaţie. Înnoirile semnalate par a fi mai mult de ordin administrativ, o grăbită spoială de civilizaţie ce se aplică artei bisericeşti, cum sunt crucile electrice, gardurile aurite etc. Noi aşteptăm fapta de înnoire pornită din adânc, ale cărei roade se pot vedea dintr'o perspectivă istorică mult mai târziu.

LIVIU RUSU.

Ştiubeiul din codri

In miez de codri, unde un pâlc de
fagi se roagă,
E un ştiubeiu cu apă, pitit într'o
viroagă:
O scorbură 'ngropată în luna care
crapă
Deschide'n oibul văei- un ochi curat
de apă,
Ce 'n bulbul lui culege şi cheamă
la lumină
Isvoarele pierdute adânc în stânci
şi tină.
O salcie sucită se 'ndoaie ca o
iasmă
Pe apa visătoare cu miros de
aiasmă,
In care-un corb de aur, în orice
dimineaţă
S'apleacă s'o descânte c'un fir de
ismă creaţă,
Când zorile se scutur', ca florile
răsurii,
Şi umplu de lumină altarele pădurii.
Pe fund, o broască verde, de două
ori resfrântă,
Ca sufletul de tristă, se umilă' ncet şi
cântă;
Alăturea un şarpe, încolăcit verigă
Işi doarme încă somnul ascuns sub o
ferigă,
In timp ce apa creşte, dă lin pe
dinafară.
Pe-un şipot se prelinge şi 'n apă
piere iară...
Aicea zeci de urme se-adună şi
se' ncurcă,
De vier ce se coboară ori ciută care urcă,
Ce-şi tipăresc copita, ori laba, ori
piciorul,
Ca' ntr'un calup în clisa ce 'mprejmue
isvorul.
Şi' n apa ce se strânge în urmele de
fiară
Nostalgic, boul bălţii se tângue spre
seară...
Dacă străbaţi vreodată, străine, la
ştiubee
Pe unde vin doar smeii şi zânele
să bee
Făcând căuş din palmă ori coş din
foi de brustur,
Prea mult să nu te-apropii, te'nţepi,
şi-ai să te usturi,
Că-l apăr', oţărite, mânate de pitici,
Un codru de cucută şi-o oaste de urzici.

PAUL PĂTRAŞCU

Inscripţii pentru cruci legionare din Ţara Fagilor

Pe locul unde a căzut Gheorghe Grigor, legionarii au ridicat o cruce pe care au gândit că trebuie scris:

„Aici a fost asasinat de comunişti în seara zilei de 5 August 1936, legionarul Gheorghe Grigor."

O cruce de 4 m înălţime, săpată din piatră, simplă şi dură. Singură între pomii desfrunziţi, păzită numai de-un Arhanghel de granit şi de-o candelă eternă, a răsărit lângă aleia aceia pentru a le spune tuturor trecătorilor că, neamurile atunci păşesc la viaţă când sunt pregătite de moarte.

Neamul românesc a păşit în istorie, deprinzându-se din crucile dela căpătâiul eroilor lui, din troiţele înscrise în zarea dealurilor, din turle de biserici. Camarade din veacul care va veni, închină-te crucilor acestora, căci dela semnul tăcut al lor a pornit România legionară. Acei ce le-au ridicat purtau gând de veşnicie şi uitau de ei pentru neam. Deaceia gândurile lor au rămas alăturea cu trecutul şi viitorul neamului.

Din milioanele de gânduri şi simţiri pe cari le vântură oamenii în fiecare clipă, numai acelea sunt ale neamului cari prin greutatea lor cad la fund şi rămân, intrând în forme, cu ajutorul energiei umane de care dispun. Căci pentru a rămâne, pentru alţii, simţirile şi ideile au nevoie de trup, de o formă social-materială. Din formele multe ce le realizăm, totuşi nu toate au acelaş timp şi acelaş drept de a trăi. Nu toate sunt ale neamului, cu aceiaş măsură.

Vasile Pârvan spunea că gândul şi simţirea omului niciodată nu pot fi exprimate precis. Şi mai departe, nici o executare materială nu e icoana precisă a gândului uman, a simţirii umane creatoare. Forma transmite simţiri mutilate, cari se mai alterează odată prin actul perceperii. E tragedia veşnică a omenirii, sunt legi ale zeiţei Tăcerea. Totuşi încape o observaţie. Formele cari capătă drept de a lumina în istorie, duc cu ele mai mult decât o figură materializată. Ele poartă ceva, şi pentru cine le percepe adesea foarte mult, din timpul care le-a născut, care trece de gândul şi simţirea celor ce le-au muncit, creindu-le viaţa. Opera de artă dispune de un magnetism aparte, care după trăinicia ei e trecător sau rămâne. Formele ce poartă pecetea istoriei, sunt înrudite cu opera de artă. Cine-a găsit undeva la o răspântie o cruce dărămată, pe care se mai pot desluşi câteva litere înscrise, s'a simţit coborît spre aceste rămăşite. Şi în aceste câteva cioburi de piatră se mai găsesc rezonanţe din sufletul strămoşilor pentru noi. Acestea sunt ceva mai mult decât ideia unei forme materiale. Chemarea acestor rezonanţe e cu atât mai puternică cu cât creatorul lor e mai aproape de neam, de inima ta. Ele pot fi atât de îndepărtate de tine, încât răsunetul lor să nu l auzi niciodată. Forma o vei percepe atunci numai ca ideia unei pietre şlefuite.

Inscripţiile ne mută mai departe dându-ne mai mult din adâncul tonurilor ce se desprind din pietre. Ele ne atrag către inima pietrelor.

Ceia ce s'a scris pe crucile legionare e cuvânt din istoria zilei pentru Românul de mâine. Din aceste înscripţii se vor putea descifra, ani, îndemnuri, năzuinţi, ale istoriei româneşti, din clipa în care aceasta a început a se confunda cu istoria legionarismului.

Pornind din Cernăuţi, dela rădăcina crucii lui Grigor, a cărei înscripţie s'a pus mai târziu şi pe care nu s'a putut scrie nimic la început — pentrucă să ştie că la anul 1936 a fost pe aci dictatura partidelor politice — şi călătorind pe şoseaua ce duce spre mormântul lui Ştefan cel Mare prin Storojineţ te întimpină pe toată calea cruci şi fântâni legionare.

Anul 1936 a însemnat pentru românism un mare pas înainte. Clasa conducătoare ajunse la culmea decadenţei, dar legionarismul săpa brazde adânci în ţarina satelor apucate şi ele pe drumul ruinei. In acest an satele au ridicat primile zeci de biserici şi sute de troiţe cu chipul Arhanghelului şi numele căpitanului. Satele româneşti se înstrăinau sub ochii şi cu ajutorul politicianilor români. In anul acesta a început în Ţara Fagilor şi întoarcerea spre românism. In câteva sate vântul distrugerii totale, ce venea dinspre răsărit, a pus ţărănimea să murdărească biserica şi să doboare crucile ca la Rarancea şi Negostina. Frontul legionar însă însemnând reîncreştinarea, sau mai bine, adevărata încreştinare a neamului a pătruns şi în aceste sate. Bucovina românească se poate considera în acest an, definitiv cucerită.

Cari erau năzuinţele cuceritorilor se poate vedea depe crucile acestea. Pe unele nu s'a scris nimic şi totuşi din grija cu care au fost împodobite se poate deduce credinţă curată a oamenilor cari le-au ridicat.

La Camena în faţa bisericei s'a ridicat o troiţă, de către legionarii proaspeţi înfiripaţi, ca un semn de rugăciune pentru luptele aprige ce-aveau să se ducă aci la marginea românismului, de către acei ce-au reintrat în istoria lui. Cuciurul Mare e acum plin de fapte legionare. In ultimul cătun către Criva s'a pus în acest an temelia unei noui biserici. Pe acelaş drum la Ciudeiu, la eşirea din sat spre Crasna, primul cuib de legionari, lucrând 7 săptămâni a săpat o fântână, îmbrăcând-o în colac verde de lemn, iar lângă ea au suit o capliţă cu o cruce pe care au scris, din inima lor de ţărani legionari aceste cuvinte:

Creştine, | Nu trece | Fără să te închini | lui Dumnezeu | Pentru mântuirea | Neamului tău

Iar pe fântână au scris versurile lui Gheorghe Coşbuc:

„Altarul de jertf'al naţiunii să fim
Şi sufletul neamului nostru."

Ridicată de legionarii lui Codreanu, Ciudeiu 1936.

Un lucru asămănător s'a făcut la o cruce de drumuri la 10 kilometrii spre răsărit de aci, de către primul cuib de legionari din Pătrăuţi de Jos. Iată ce-au scris ei:

„Creştine, | Luptând pentru biserică şi credinţa ta | neamul tău se va mântui. Ridicată de | legionarii din Pătrăuţi 1936."

La crucea drumului din Crasna s'a ridicat o cruce de piatră, cu un Arhanghel. O minune de simplicitate şi energie. Icoana Arhanghelului, pictată pe metal s'a zidit în soclu. Din primele seri au venit femei din sat aprinzând luminiţe de ceară şi rugându-se în tăcere la poalele Arhanghelului Mihail pentru biruinţa dreptăţii.

Judeţul Rădăuţi a primit anul acesta aproape douăzeci de cruci monumentale pe cari s'au scris aceleaş gânduri. Vom transcrie aci numai două: Pe Dealul Crucii din Rădăuţi, cuibul Tudor Vladimirescu a lucrat trei săptămâni fără încetare pentru a termina o fântână de 23 m adâncime, pe care au scris:

„Prin muncă şi jertfă la desrobirea ţării."

La Voitinel, o comună românească s'a ridicat un monument închinat legionarilor căzuţi. Monumentul e în stil legionar, masiv, simplu, de-o frumuşeţe curată, terminânduse cu o cruce pe care stă scris:

„Eroilor din legiune am ridicat această cruce.
La umbra ei să ne rugăm pentru jertfa luptătorilor.
In slujba idealului „Totul pentru Ţară."

In judeţul Suceava ca şi'n alte părţi, s'a interzis inscripţia cuvântului „legionar." Legionarii din Liuzii-Humorului au ridicat un monument în amintirea eroilor căzuţi în războiul mondial. Monumentul în formă de obelisc creştin, cucereşte zarea şi inimile trecătorilor, atâta suflet s'a zidit în el. Pe monument s'a înscris:

CRONICI

CARTEA CĂPITANULUI

■ Nu poţi *discuta* un munte, sau cerul, sau marea. Le poţi *vedea, simţi, iubi*. ■ *„Neamul cuprinde: 1. Toţi Românii aflători, în prezent, în viaţă. 2. Toate sufletele şi mormintele strămoşilor. 3. Toţi cei ce se vor naşte Români.“* Ne-am cutremurat, citind aceste rânduri. Credem că nimeni n'a spus mai înalt ce e un neam, n'a trăit mai adânc ideea de neam ■ O carte — poate închide în lăuntrul ei o ţară întreagă, şi, citind-o, simţi şi tu ţara, în inima ta. ■ Când o carte se ridică viaţă, poporul, care-a creeat-o prin omul ei ales, începe să trăiască adevărat, chiar şi în trecutul ce-şi capătă, astfel, o semnificaţie mai puternică. Asta se poate dovedi prin cuvinte, însă, în sărbătoare, se cuvine să vorbim mai puţin.

MIRCEA STREINUL

LITERARE

■ Un domn Virgil Treboniu ne trimite o scrisoare şi vre-o zece cărţi de D-sa. Pentru cărţi îi mulţumim. Opiniile D-sale, însă, nu ne interesează şi nu i le-am cerut. D. Virgil Treboniu e liber să scrie despre sfântul Pafnutie sau cuviosa Filofteia. In ce priveşte Arhanghelul Mihail, d-l V. T. să citească literatura legionară. In ce priveşte cele zece volume de poezie, tipărite cu o grozavă lipsă de gust, ele conţin multe lucruri bune. Eliberate de ştufăria elocvenţei, versurile d-lui V. Treboniu indică un real talent. ■ George Petcu: „Tălmăciri din mine.“ Sunt poeziile unui elev de liceu militar, frumos editate. Poemul „Adolescenţa poetului“ indică un bun scriitor. Ii dorim drum lung şi-i lansăm o invitare la „Iconar“. ■ D-na Pia Alimăneşteanu ne dă o carte bine scrisă: „Dobrogea.“ O considerăm mai justă decât imposibila „Constanţa“ a lui T. Şoimaru, publicată la Fundaţii. D-na Pia Alimăneştianu va putea fi şi romancieră, mai sus ca scoabele Anişoara Odeanu şi Lucia Demetrius. ■ Buletinul „Mihai Eminescu“ al d-lui prof. Leca Morariu e o victorie bucovineană. Un lucru: bustul lui O. Han dela Putna e o capo-d'operă, nu cum susţine, complet greşit, directorul publicaţiei. D-l E. Torouţiu distruge capiştea israelită a lui G. Călinescu. Magistral mai colaborează: L. Galdi, A. A. Mureşianu şi Leon Ţopa (un fragment excelent scris, însă prea scurt; am dori să cunoaştem în întregime studiul bine pregătitului autor al „Universităţii ţărăneşti“). Gh. Bogdan-Duică, mare condeiu. D-l prof. Leca Morariu face, în „Făt Frumos“, operă deamnă, românească şi universitară. ■ Revista „Insemnări sociologice“, de-a cărei apariţie punctuală îngrijeşte d. prof. Const Zoppa, aduce un articol foarte actual al d-lui prof. univ. Dr Traian Brăileanu, care acordă publicaţiei un prestigiu desăvârşit. „Martiriul Bucovinei“ ar trebui să dea de gândit lumii politice dela noi. D-l prof. Traian Brăileanu, aspru, tăios, documentat şi, mai presus de toate, ştiinţific şi românesc, pune pe tapet probleme, cari interesează, de fapt, toată ţara. ■ O broşură folositoare: „Unirea dintre stat şi naţiune“, de d. Gh. N. Dragomirescu. ■ „Plaiuri săcelene“ a lui Victor Tudoran, inimoasă ■ Canalia perversă, care e M. Blecher scoate un roman la editura de perdiţie „Alcalay“ (Hertz, No. 2). Unde vom ajunge cu astfel de elemente jidoveşti, tolerate în blânde noastră ţară? Auzi, tristule Mircea Eliade? ■ In colecţia „Rânduiala“ au apărut: „Naţionalismul tineretului“, de Ernest Bernea, şi „Naţionalismul tineretului“, de D. C. Amzăr. Sunt broşuri de nemijlocită actualitate, gândite şi legionare. ■ Oare n'ar fi necesar să se întemeeze, la Bucureşti, o „Asociaţie a scriitorilor creştini“, cari să se oblige să nu tipărească nici o carte la editorii evrei? Şi care să prezinte Inaltului Ocrotitor, M. Sale Regelui, un memoriu asupra activităţii filosemite a d-lui Al. Rosetti, care nenoroceşte o întreagă literatură românească? D. prof. N. Iorga are cuvântul.

MIRCEA STREINUL

■ Despre „Revista scriitoarelor şi scriitorilor“, editată de câteva doamne, am avut într'un timp oarecari păreri acceptabile, fiindcă vedeam manifestându-se în paginile ei unele condeie, cari promiteau. Dela un timp, însă, s'au strecurat şi câteva nulităţi literare, de cari capitala, de altfel, e plină, şi s'au apucat, aşa zicând, să scrie. Insă aceşti escroci ai scrisului nu prea sufăr adevărul nostru românesc, de care dânşii se feresc ascunzându-se în anumite umanităţi roşii sau à la „Cruciada Românismului“. Aceasta ne face să credem că numita revistă nu peste mult timp va deveni o tribună a bucătăriei, unde doamnele se pricep — credem — mai bine, concurând cu „adivorul gastronomic şi comunist.“ ■ Atitudinea noastră hotărîtă şi precisă a avut consecinţe de cari suntem mândri. Prin pana energică, în special a d-lor Mircea Streinul, George Macrin şi Barbu Sluşanschi, s'au scuturat jidălăii literari şi artistici ca Froim Aderca, teribilul plângăreţ C. Baltazar, Peltz, Monda, Călugăru şi alte asemenea pătlăgele literare. Multe din revistele româneşti încep a le pune la punct şi bine fac. Din înălţimea acestui fag verde, îi vom arăta şi-i vom pălmui peste bot pe toţi aceşti prostituaţi ai scrisului nostru românesc.

GEORGE DRUMUR

MUZICALE

■ Am avut ocazia să asist în Bucureşti la deschiderea ciclului de audiţii pentru muzica modernă, al cărei animator este Mihai Jora, personalitate ce pare să se fixeze de aci înainte în centrul vieţii artistice a muzicii noastre ca şef de şcoală. Poate pentru prima oară acest termen rămâne valabil în raport cu un muzicant român. Mihai Jora a reuşit să-şi formeze o comunitate în lăuntrul căreia profesează o credinţă. Cântecul din fluer, o podoabă, pe care l-am auzit pentru oară, ilustrează ceeace înţelege maestrul prin muzică modernă. O lume nouă, crescută din adâncul nostru creştin, şi cam altceva decât artificialismul unui Darius Milhaud, adus în audiţie — unde vine cine vrea — dintr'un spirit de legitimă şi interesantă informaţie. Cred că în România de mâne se va ridica, pentru arta muzicii noastre, sufletul lui Mihai Jora, ca o cruce legionară.

„Lucrat de legionari.“

Pentru această crimă şeful şantierului a fost purtat din post în post şi închis la Suceava.

Am întrebuinţat din atâtea, numai câteva izvoare. Destule pentru a recunoaşte în ele năzuinţa primei generaţii, legionare, de-a schimba fundamental inimile. Până acum găsiam pe cruci numele unui binefăcător sau unui om cu dare de mână ce voia să-şi lase moştenire, numele dăltuit pentru faptele frumoase ce le-a făcut în viaţă. Acum găsim numai nume de e r o i sau de m a r t i r i: Sterie Ciumetti, Virgil Teodorescu, Gheorghe Grigor, Dumitru Străchinariu ş. a. iar dintre cei vii îl găsim numai pe Căpitanul. Crucile chiar când sunt ridicate de doi sau trei legionari, se înscriu colectiv: l e g i o n a r i i d i n... I n d i v i d u l a dispărut, fiind înlocuit cu familia politic-naţională: c u i b u l. Crucile legionare vorbesc pretutindeni de entităţi superioare: D u m n e z e u N e a m, P a t r i e, L e g i u n e, C ă p i t a n. Crucile vorbesc de principii: r u g ă c i u n e, m u n c ă, j e r t f ă, c r e d i n ţ ă.

Cele dintâi cruci legionare din Ţara Fagilor, vorbesc despre începutul adevărului pentru neamul românesc.

GEORGE MACRIN

■ Este greu se vorbeşti de Gheorghe Enescu, ca înregistrator grăbit al evenimentelor artistice, să-ţi fixezi în faţa lui o atitudine laudativă. Poate el singur e plictisit de mulţimea laudelor, de monotonia lor, şi suferă de singurătatea dezolantă a oamenilor mari Şi nu ştiu de ce aş vrea, când îl aud cântând, să-l ştiu necunoscut şi frământat de realitatea sărăciei noastre, ca Eminescu şi alţii. Să nu fi cunoscut apusul, din care descinde ca un semizeu. Ci să se plece umilit, cu sufletul ars, în faţa, unei colinde, şi să înţeleagă tragedia Maramureşului. Şi în loc de Oedip să fi scris Avram Iancu sau Horia. Poate că fiecare din noi ar face ceeace a făcut Enescu, dacă am avea bogăţia sufletului său. Ne-am lăsa ademeniţi de mirajul depărtărilor. A rămânea legat de pământul tău însă, nu este ceva ce depinde de voinţă, ci mai degrabă o problemă de destin, care se rezolvă câteodată greu şi amar. Sufletul lui Gheorghe Enescu e ca o lumină lină. Un echilibru solitar de formă clasică, în care s'au adâncit prea mult ideile universaliste, umanitariste, ca să se mai poată întoarce la glie. Problema istorică a lui Gheorghe Enescu oglindeşte tragedia unei înstrăinări naive. Mă tem că rezolvirea ei se va face în detrimentul nemuririi lui.

LIVIU RUSU

■ Fiţuica jidovească „Cz. Allgemeine (und sehr gemeine!) Zeitung" îi provoacă pe Românii din Cernăuţi în legătură cu activitatea arhijitovitei Societăţi Filarmonice, care trăieşte numai şi numai din fundaţiunile boierilor români de odinioară. Jos laba, jidovilor! Că... ■ Un Muţunache se dă, în altă fiţuică, la conservatorul de muzică. Individul cu triste aventuri muzicaloerotice regretă că „Garda de fier" e stăpână la conservator... Individul în chestiune ar vrea ca director al institutului de muzică să fie Ohrenstein sau Flohr, cei doi granguri dela Filarmonică, nu? G. Onciul, Tit. Tarnavschi, Sava Arbore, Liviu Rusu etc sunt, naiba să-i ia!, Români Un nemaipomenit defect. Dacă ar fi jidani, toate bune!

GEORGE STRATULAT

ZIARISTICE

■ Bilanţul presei româneşti din această lună se deosebeşte prin numeroasele comentarii la discursul Ducelui. Peste toate comentariile presei politice, însă, se ridică, foarte clar, cuvântul Căpitanului — precis, clar, net. Sezonul parlamentar, continuă cu dibuieli. Madgearu, Iunian, Goga... Nimic drept, impunător. Numeroase procese preocupă opinia publică. Chestiuni greţoase, cu ample relaţii asupra prăbuşitiior sexuali (v. procesul Arabella Armăşescu, luată sub ocrotirea codoşilor dela „Dimineaţa"). Un dublu paricid ia pagini întregi din ziare. Ce frumoasă e presa italiană, cu reportagii literare şi ştiinţifice, nu despre homosexuali şi alţi inverţiţi, cari abundă sub penele de gânsaci ale diverşilor moriţi dela „Tempo" etc.! ■ D. Eusebie Vicol a înfiinţat la Cernăuţi o asociaţie a presei. O dorim fără jidani.

MIRCEA STREINUL

STUDENŢEŞTI

■ Duminică, 22 Noembrie a. c., s'a produs în localitate un decisiv moment al anului. Studenţimea întrunită la Teatrul Naţional să-şi spună cuvântul împotriva celor ce azi ridică glasul la hotare împotriva unităţii noastre naţionale, a arătat în faţa unui numeros public şi în faţa ţării, că e ridicol să existe în România, popor cu douăzeci milioane suflete, o agitaţie antirevizionistă faţă de un popor de zece milioane. Sistemul adunărilor antirevizioniste adoptat dela o vreme de partidele politice (d Stelian Popescu a putut să fie de bună credinţă) in sensuri lăturalnice — *în timp ce sufletele se destramă* — ameninţă să îmbolnăvească tot întinsul ţării. Studenţimea manifestă faţă de această falsificare o profundă scârbă. In loc de atari manifestări — avioane, tunuri, tancuri, motorizare. *Marea primejdie este situaţia sufletului românesc.* Aici actualul nostru sistem de alianţe devine secundar şi impropriu. De altfel, Iugoslavia a declarat că va stă să apere *hotarele sale.* Dar în politica internaţională neamurile se grupează azi, la răscruce de epocă, în două loturi de forţe: I. luptătoare sub semnul crucii pentru ordinea naturală a lumii; II. luptătoare împotiva lui Dumnezeu. Vor fi învingători şi învinşi. Pentru noi nu este decât o singură alternativă: victoria sau moartea. *Inving cei ce merg cu Dumnezeu.* Dumnezeu a sădit în sufletul poporului românesc o misiune, un legământ de viaţă. Neamul trebue să meargă pe linia Destinului său. Impotriva ordinei naturale se ridică o lume care vrea s'o schimbe cu o misiune vrută numai de oameni, luciferică. România e târîtă în lotul celor ce vor fi învinşi. In această prăpastie ne mână: *Francmasoneria,* slujind imperialismul internaţionalei comuniste, căutând să facă din România un calcul de manevre (sediul în Praga); *Jidanii,* popor cu obiective precise, căutând să rupă legăturile neamului românesc cu cerul şi pământul; *Jidăniţii,* români seduşi sau cei cari se complac în seducţia mijloacelor şi principiilor jidoveşti. Impotriva acestei primejdii de moarte studenţimea şi a spus la 22/XI cuvântul. Documental, dela a demonst harta politică a Europei, la demo strarea sufletească de neînlăturat. I aceeaşi oră în toată ţara, studen mea, intuind marile momente decisi ale neamului, s'a ridicat vulcanic, în pinsă de linia Destinului românes străfulgerând pe cei ce au răspunde rea, *conştientă de menirea ei.* I acest sens studenţimea se recunoaşt în memoriul Căpitanului din 5 No embrie cor. — adresat M S. Regelu şi oamenilor politici —, adunarea în suşindu-şi-l. *In spiritul concluziunilo făcute de adunare au fost expediat telegrame M. S. Regelui, d-lui Corneliu Zelea-Codreanu şi d-lui Stelian Popescu.* Au vorbit în ordine: preşed Centrului Studenţesc Cernăuţi, d-l Filon Lauric, care a prezidat adunarea; din partea Ligii antirevizioniste d. Prof. Marmeliuc, primar al municipiului Cernăuţi; vicepreşed. C S. Cernăuţi Cosma; d. C. Biceagă; delegaţi ai Uniunei Naţionale a Studenţilor Români Creştini, d-nii Viorel Trifa şi Puiu Gârcineanu. In numele Societăţilor Studenţeşti au exprimat adeziunile domnii; Cârciu, preşed. „Junimii"; Gheorghian, vicepreşed „Academiei ortodoxe"; C. Biceagă, în numele „Daciei"; Vasiloschi, seniorul „Moldovei"; Gheorghiesi, preşed „Arboroasei". La urmă, asistenţa s'a încolonat pornind spre Piaţa Unirii unde lumea s'a postat în faţa monumentului Unirii. Şi aici, într'o atmosferă de disciplină, d-nii Lauric şi Trifa au rostit porunca Destinului românesc.

V. G. COSMA

N. B. O anumită instituţie ne împiedecă să prezentăm o cronică completă. V. G. C.

■ Societatea academică „Junimea" intenţionează să-l excludă pe membrul ei onorar Mihail Sadoveanu, stârvul dela „Dimineaţa" şi „Adevărul". Il plângem pe admirabilul romancier al „Zodiei Cancerului."

MIRCEA STREINUL.

TEOLOGICE

■ Nimeni n'a remarcat discursul d-lui ministru al culteior (!!!), la congresul preoţimii. D. V. Iamandi susţinea nici mai mult, nici mai puţin, decât că biserica trebue să fie foarte-foarte tolerantă şi foarte-foarte în slujba democraţiei. Avem, la Cernăuţi, „Academia Ortodoxă". Oare preşedintele ei ce face? Şi nu era cazul de conchemat o şedinţă extra-ordinară a „Academiei Ortodoxe", pentru a se vedea ce e cu discursul anticreştin al d-lui V. Iamandi? Dar vom reveni în altă parte. Aşteptăm o comunicare din partea preşedintelui „A. O."

MIRCEA STREINUL.

SOCIALE

■ *„Prietenii Legionarilor“* se numește asociația înființată de curând de un comitet de inițiativă în frunte cu d. Prof. Univ. Corneliu Șumuleanu, Iași. Cei cari din pricina interesetor sau situației lor nu pot deveni pe față legionari, dar doresc să sprijine mișcarea, o pot face prin această nouă asociație, creată cu aprobarea Căpitanului Legiunii. Nu vor fi primiți în ea cei cari au atacat Legiunea cu mișelie, s'au dovedit fără caracter sau necinstiți. „Prietenii Legionarilor“ au următoarea organizare: I. Ajută pe legionari material sau moral după puteri, lunar sau anual. II. Ei sunt cu totul în afara organizației legionare, ale cărei legi de primire sunt cu mult mai severe. III. Ei nu se cunosc între ei și nu se întrunesc niciodată. IV. Ei nu pot fi cunoscuți nici de legionari. V. Cea dintâi adunare a acestor oameni se va face în ziua Biruinței. Atunci ei vor fi convocați nominal de Șeful legiunii, vor fi cunoscuți de legionari și sărbătoriți de întreaga suflare. VI. Posedă un număr de ordine și o parolă. VII. Vor fi informați corect și la timp asupra tuturor problemelor legionare importante.

Această asociație a luat ființă Vineri, 6 Noembrie 1936. Grație ei se va ști în ziua biruinței cine a fost prieten și cine dușman sau, nepăsător reînvierii românești. Persoanele doritoare să se înscrie în asociație („prieteni creștini din orice clasă socială, din orice grupare politică sau partid, în care pot rămâne mai departe“) se vor adresa unui membru din comitet cu garanția discreției desăvârșite; membrii din comitet sunt: Dr. Corneliu Șumuleanu, Iași; D-na Zoe Sturza, București, str. Crețulescu 8; D-na Maria Beiu-Palade, București, str. Aviator Muntenescu 11; preot-profesor Duminecă Ionescu, București, str. Leon Vodă 4; Dr. Eugen Chirnoagă, prof. la Școala Politehnică, București, str. Arhitect Burcuș; Dr. Ing. Eugen Ionică, București, str. Fran.masonă 7; Grigore T. Coandă, București, strada Bolintineanu No. 5.

■ D. Vintilă F. Pantazopol în „Universul“ din 8 Noembrie 1936: „Se pare că a fost preocupat guvernul nu de ideia organizării temeinice a lagărelor de muncă, ci de ideia zugrumării inițiativelor particulare. Reciți articol cu articol textul proectului publicat și veți vedea câtă nesiguranță, câtă timiditate, când e vorba de imediate organizare a taberelor de muncă.. numai sancțiunile contra celor cari înființează asemenea tabere de muncă sunt drastice și **imediate!** Cine știe, poate numai aceasta se urmărește.“ Cu autorul odioasei uneltiri împotriva vetrelor de disciplinare socială și națională, care sunt taberele de muncă legionare, ne-am mai întâlnit noi. Și ne vom mai întâlni.

B. SLUȘANSCHI

■ Cartea „40 de ani de activitate cultural-economică a societății cultural-economica a Românilor din Roșa-Cernăuți“, este o dare de seamă a societății „Țețina“. Se desprinde viu și interesant articol d-lui Dimitrie Sofroniuc, „Istoricul Societății cult.-econ. „Țețina“, prin care aduce pe lângă descrierea societății și viața ca atare a Românilor din suburbia Roșa ■ „Un an de educație premilitară la Mediaș“ de Gheorghe Munteanu, anuar bine întocmit cu semnături ca: Dumitru Ionescu, Ion Hurbeanu, N. Mința, Ion Crăciun, Ion Rinea, etc. ■ „Clipa..“ I No. 2, revistă literară condusă de Vasile Netea și Balcys Valsi, pornește minuscul și interesant cu Nicolae Albu și Horia Stanca, din Târgu-Mureș. ■ „Glas Tânăr“, anul V, No. 6-9, a elevilor dela liceul „Regele Ferdinand“ din R.-Sărat, revistă bună, însă articolele (tot bune) ale profesorilor nu prea își au locul lor în revista elevilor. Informațiuni puține. ■ Însemnăm apariția broșurei „Problema ridicării satului românesc“ de Eugen D. Neculau.

NECULAI PAVEL

CULTURALE

■ Viața culturală din Cernăuți stagnează. Bătrânetul face politică și politicianii huzuresc în rumegare. Ici-colo câte o șezătoare, câte-o conferință. Jidanii, în schimb, nu mai încetează cu activitatea. Nici o reuniune socială, nimic, nimic. În schimb scandaluri multe. Dar o să vină alte vremuri, și atunci jidanii cu jidovițile lor vor lucra prin Vilna și prin Tel-Aviv.

MIRCEA STREINUL

■ Revista Vremea și-a propus să închine numărul din 15 Noemvrie 1936 vieții universitare. Un om face aici considerații asupra acestei reviste, care, în arena de luptă a vieții românești contemporane prezintă, orice s'ar spune, un gingaș caracter de oportunism. Dar asupra acestui număr este poate necesară o rețînere, în măsura în care el tinde să prezinte o „problematică“ a vieții universitare. Studențimea română, eroică, a răsucit resortul descătușării spirituale românești în sufletul legământului de viață a neamului său. Aceasta se recunoaște astăzi și în „Vremea“. Comanda de faptă îndoitoare purcede prin Corneliu Zelea Codreanu. Această studențime, în comuniune grandioasă la congresele dela Craiova, Târgu-Mureș etc. a săvârșit și mărturisește săvârșirea lucrărilor sale sufletești — în pinnacele păcatelor românești — sub semnul Căpitanului și sabia arhanghelului Mihail. Acest adevăr primordial ar fi trebuit să încadreze recunoașterile din „Vremea“. Studențimea la care se referă „Chemarea studențimii“ din numărul citat nu poate fi una și aceiași „fără deosebire de credință, confesiune etc.“, ci comuniunea se eliberează, până la cuprinsul ultimului milimetru din țară, numai prin locul congreselor dela Craiova și Târgu-Mureș. Atunci, numărul „Vremii“, așa cum vrea să se prezinte „obiectiv și imparțial“, poartă echivoc. Se denunță singură și, cu regret, își denunță caracterul.

V. G. COSMA

TEATRALE

■ În timp ce ieșenii au două teatre permanente la Cernăuți, noi nu ne'nvrednicim de nici unul. D. V. Iamandi nu știm ce face la ministerul artelor. ■ D. Cantemir, administratorul „Teatrului Național“, ar pu'ea organiza niște spectacole. Depildă cu teatrul din Iași. Că opera din Cluj n'a făcut decât să ne rușinăm în fața străinilor.

MIRCEA STREINUL

PLASTICE

■ Salonul de toamnă aduce următoarele tablouri bune: 16-32, de Vl. Nichitovici (în special „La marginea pădurii“); 17 („Iarnă în Grădina Publică“) de Paul Kroupensky; 7 și 9 (admirabil!), de I. Constantinovici-Hein; 36, de Nicolau; 50 și 51, de Paul Verona; — rețin și o acvarelă de Maria Seleschi. Irma Rosenstock (jidoaică? — să sperăm că nu!): un boecklinian verde în foarte frumosul 40 („Elepteul în parcul Repedinței“). D-na sau d-șoara Rosenstock, promite mult. Ne-a impus și anul trecut prin câțiva copaci. Complet prost, oribil chiar!: Vl. Zagorodnicov, acest mângâlicius, pompier al culorilor. Radu Giurgiuveanu: fad. Restul: un îngrozitor miș-maș. O rușine! Un cuvânt de apreciere pentru d. Manichevici, care are siluete gingașe. ■ Expoziția d-lui L. Hrușca, se reduce la câteva portrete în pastel. Unul din ele e, fără reticențe, o capo-d'operă: tabloul No. 80. Expoziția d-lui Hrușca trebuie vizitată. Vedem, acolo, cum trebuie și cum nu trebuie de pictat. ■ D. Ștefan, un tânăr profesor din Iași, anunță o expoziție. Liviu Rusu mi-a spus multe cuvinte bune despre tablourile d-lui Ștefan. ■ Am remarcat la d. A. Roșca o frumoasă acvarelă de profesorul Popovici din Storojineț. ■ La d. prof. Ovid Țopa, care posedă câteva meritoase încercări de sculptură, semnate Almăjanu, am văzut tablourile unui profesor decedat de curând, Șoiman. Omul acesta, dacă trăia, creea o nouă pictură bucovineană. ■ Rybiczka și Mirzov, să-i ia Naiba!, au talent cu carul. E o concluzie malițioasă, însă necesară.

MIRCEA STREINUL

INSEMNARI

■ „Adevărul" şi „Dimineaţa" au trecut sub altă conducere. Masca s'a schimbat, dar hoiturile sunt aceleaşi. Prin condeiul lui Mihail Sadoveanu, neîntrecutul romancier al „Zodiei Cancerului", continuă să curgă veninul pestilenţial al Labinilor, Graurilor şi Paukerilor. Nimeni să nu se lase înşelat de noua firmă, sub care „Adevărul literar", „Realitatea ilustrată", „Gazeta Medicală", „Viaţa Românească" şi „Dimineaţa copiilor" îşi fac mendrele. ■ Despre „Vremea", spunem acelaş lucru: că e o otravă. Mircea Eliade n'o salvează de balastul mediocrului Pompiliu Constantinescu şi-al trădătorului Octav Şuluţiu, cari ling scuipatul tuturor scribilor jidani din România. ■ „Cuget clar" al Profesorului N. Iorga (îl rog să creadă că semnătura mea nu e mai bizară ca a Domniei Sale...) aduce de multe ori articole frumoase şi cinstitite. Dacă s'ar cotorosi de poeţii cu clar de lună şi floricele stilistice à la Daniil Scavinschi, „Cuget clar" ar oglindi mai curat personalitatea interesantă şi variată, inimoasă chiar când e nedreaptă, a directorului ei, pe care eu, ca bucovinean, trebuie să-l preţuiesc şi'n situaţii neplăcute. Dece nu loveşte d. N. Iorga în declasaţii Camil Baltazar, Virgil Monda, Mihail Sebastian, M. Blecher (un fel de André Gide întors...) şi 'n toţi ceilalţi jidani şi jidoviţi, dar se 'ncurcă fără rost în poezia lui Tudor Arghezi? Tinerii de azi, mă gândesc la Români, sunt binecrescuţi, domnu'e Profesor, şi numai când au copite se numesc „politiciani" (cu ghilimele). Ori noi nu suntem „politiciani", ci legionari şi iconari. Altceva nu-i pot răspunde Profesorului N. Iorga, chiar dacă şi-ar repeta nedelicateţea de dăunăzi, săvârşită la Braşov, când, uitând că nu sunt acolo ca să-i răspund, a spus ceeace era mai bine să nu spună. Toate astea, ca o paranteză. Noi fi vom citi mai departe pe moralistul şi pe istoricianul N. Iorga, ca să învăţăm şi să ne îmbogăţim energia. ■ „Pagini literare" aduce articole bune de V. Beneş, Bucur Ţincu şi Tudor Murăşanu. Poezii: Ion Pillat, M. Beniuc, Grigore Popa, Constantin-Stelian (o transpunere cizelată din Baudelaire), Eduard Pamfil, C. Angelescu, Emil Isac (păcat de spaţiul ce i s'a cedat acestui jidovit), C. Angelescu, George Drumur şi Silviu Lazăr. Unul dintre colaboratorii „Paginilor literare" crede că versurile albe sunt proză frântă după bunul plac. Cred că versul alb îşi are legile (de pildă: sau ideea trebue exprimată într'un singur şir, sau versul a şi b — a şi c, a şi d, a şi etc. — trebuie să încludă aliteraţia). Alt colaborator vorbeşte despre Rilke, Ady şi Goethe ca şi cum i-ar fi citit. Bun studiul lui R. Demetrescu. Frumoase prozele d-lor: Vasile Vasiliu, N. Ladmis Andreescu şi Ionel Neamtzu (îl cred superior lui Paul Morand). Prietenul profesor Tudor Murăşanu a creeat din „Pagini literare" o cetate. ■ „Darul" lui I. O. Suceveanu, dacă va apare mai des şi cu mai mult spaţiu, va însemna ceva. Bun articolul lui Gh. Munteanu (în No. 11—12). ■ „Pământul" d-lui E. Ciallc se menţine în echivoc. Eu cred că insultele la adresa legiunii s'au strecurat din eroare. Altfel... ■ „Chemarea" lui Laur Preda ar trebui să aibă şi-o rubrică literară. Scriu la ea: D. G. Popa, Oct. Olteanu, G. Beleuţă etc. ■ Gând Românesc": T. A. Naum, G. Guţu, Ion Pillat, V. Vasiliu (slab, aici), E. Henţiu, V. Beneş, M. Vâtafu, P. Sergescu, Ion Chinezu, T. Ciortea, O. Boitoş, Aurel Marin (care scrie cam în doi peri...), şi Coriolan Petranu. Foarte slabe, traducerile din Rilke. ■ „Ideea Naţională", nu ştim ce vrea. Remarcăm articolele d-lor M. Dragomirescu şi N. N. Manolescu. ■ Băeţii dela „Drum", nişte comunişti nefericiţi, deşi — unii — au şi talent, se svârcolesc... Is şi eu mărinimos... ■ „Ogorul" părintelui V. G. Alexe, ne place. Mai sunt pe-acolo: N. Lascu, T. Mânăeşti, E. Ispir, V. Ioan, C. Pârlea (peniţă vioaie) etc. Deplasată, scrisoarea d-lui Şoimu către T. Arghezi. ■ „Opinia bucureşteană": P. Bruteanu, Ioan Bântea, Şt. Iliescu, M. Gherculescu, V. N. Manu, C. Păun, etc. ■ „Deşteptarea Românlei": N. Taşcă, Dr. P. Parianu, L. Secreţeanu, Liviu Anghel (entusiast). ■ Bună: „Crişul Negru", cu G. Cosma, Elena Vlădescu şi Miron Mechiu. O scrisoare a noastră a rămas fără răspuns. ■ Năvalnice, sincere, drepte: „Glasul Strămoşesc" al cam. leg. Ion Banea, „Libertatea" a părintelui Ion Moţa, „Braţul de fier" şi „Omul Nou" al lui Stere Mihalex. ■ „Ramuri" apare rar. Am dori-o mai tânără. ■ „Făt-Frumos", an. XI No. 5, de sub conducerea d-lui prof. Leca Morariu, aduce: Victor Morariu, D. Murăraşu, Octavia Lupu-Morariu, At. C. Bălăcescu şi Petru Iroaie. Relevăm articolul d-lui I. E. Torouţiu. D. prof. Leca Morariu desfăşoară o intensă şi bine apreciată activitate literară, nobilă şi desinteresată. Datorăm un răspuns: fenomenul legionar e o realitate sufletească, iar divorţul între generaţii o problemă istorică actuală. ■ Alte reviste sănătoase: „Zarandul" şi „Cuget Moldovenesc" (cu Petre Stati şi câţiva bucovineni unu şi unu...). ■ „Convorbiri literare", îngrijite de entusiastul poet Constantin Stelian, acest subtil traducător al lui Baudelaire, publică în No. 8—10, an. LXIX, articole de I. Petrovici, Mircea Florian, Al. Slătineanu, Ion Banu, Al. Tzigara-Samurcaş (aşa şi-aşa), Nicolae Roşu (unul din puţini noştri critici valabili, condeiu îndrăzneţ, intelectual cu largi perspective, descoperitor de noui valori), V. Odobeşteanu, Fr. Şirato (cunoscător, nu diletant ca nenorocitul Crăciun al „Adevĕrului"), Caius Jiga etc. Radu Gyr, adânc, pornind din ţărna sfintei lui Oltenii, pe care o transfigurează în strofe de cleştar şi purpură legionară, semnează câteva poezii cu splendide toamne de opal şi domniţe triste. Un sugestiv studiu al lui Ion Pillat luminează şi el paginile revistei. Mai găsim: G. Acsinteanu, Petre Dorin, H. Bottea şi Al. Tudor-Miu. ■ Revista Fundaţiilor Regale" continuă să publice jidani. ■ „Preocupări literare", „Ţara Bârsei", „Flamuri", „Pagini basarabene", „Satul" etc. întregesc mai mult sau mai puţin fericit aspectul publicistic al literaturii noastre. ■ Primim manuscrisele domnişoarei Elvira Popa din Oradea, cari promit o bu poetă. O rugăm să ne mai trimită câte poezii, pentru a alege ceva pentru numă viitor al revistei noastre. ■ Undeva, prin suc Bucovinei, trăieşte un modest învăţător, V. Vasiliu, dela care căpătăm, întârziat, câte manuscrise. Noi nu le putem publica, însă fi păcat ca inimosul şi talentatul domn Vasil să nu se adreseze unor reviste mai imedia Domniei Sale, ca, de pildă, „Doina Nistrulu sau „Glasul Muntelui", unde s'ar putea tipă şi ineditele regretatului Vasile Alexievi ■ Pe d. Liviu Lutescu, care dovedeşte m sentiment în poeziile D-sale, îl sfătuim să tească din Eminescu şi Arghezi. ■ Elev Popovici, din clasa II-a (!!!) a liceului „Ar Pumnul" şi originar din Valea Cosminului, trimite o scrisoare, în care ne roagă să anu ţăm că-i va apare o carte de poezii. Iată că executăm... Şi-i dăm şi un sfat. Ca să sc poezii, trebuie: 1. Să fii elev bun, ca să r rămâi repetent (corigent, treacă-meargă!) şi nu te ia de urechi d. diriginte; şi 2. Să crezi al naibei de mult, să mâzgăleşti vre cinci şase sute de pagini pe an. Pe urmă, aurul, versul bun se culege dela sine. Îi dori elevului Popovici să poată face aşa. Că public o carte, nu-i râu. Dacă ea va fi bună, ni elevul Popovici nu poate şti. Însă, dacă toci o mie de peniţe şi vre-o câteva sute c creioane până la douăzeci de ani, şi dacă citi mereu, ca să-şi îmbogăţească talentul, posibil ca Bucovina să aibă un poet bun plus. Tânărul poet să nu-şi neglijeze daru Dacă va munci, se va realiza.

Mircea Streinu

■ Camaradul Stere Mihalexe ne aduce în a ticolele sale din „Omul nou" („Cine va intr în istorie?" şi „Rădăcinile omului"), un cond greu de idei, izvorîte dintr'o limpede şi adânc trăire legionară. Rândurile sale trebue păstrat şi recitite. ■ Legiunea concretizează prin fapt luarea ei de atitudine în lupta dintre Dumneze şi satan. O echipă compusă din cei mai dis tinşi comandanţi legionari, în frunte cu D. General Cantacuzino-Grănicerul, şeful partidulu „Totul pentru Ţară", a plecat să cinstească p câmpul de bătae al Spaniei creştiene şi naţiona liste faima tricolorului românesc şi numele d legionar. Arhanghelul Mihail să-i aibă în paza sa!

B. Sluşanschi

REDACŢIONALE

■ Pentru tot ce priveşte ICONAR-ul: a se adresa camaradului prof. Liviu Rusu, în Cernăuţi, str. Dragoş Vodă laterală, No. 9. ■ Secretariatul de redacţie al revistei noastre e făcut de camaradul Mircea Streinul, pe-a cărui adresă: Cernăuţi, str. Dr. Mikulicz, No. 1, se vor trimite cărţile, revistele şi manuscrisele pentru ICONAR. ■ Administratorul nostru pentru Bucureşti e camaradul S. B. Enache. ■ ICONAR apare odată pe lună. ■ Abonamentul anual e de Lei 60. ■ An. II, No. 3; Noemvrie 1936.

Tipografia „Mitropolitul Silvestru"
Cernăuţi, Piaţa Unirii No. 3 (Palatul Naţional)